

Sygn. akt IV CSK 578/21

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa W. Ł.
przeciwko Wojewódzkiemu Szpitalowi Zespolonemu im. [...] w T.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 grudnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 stycznia 2021 r., sygn. akt V ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje adwokatowi K.P. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) zł, powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 18 stycznia 2021 r., zaskarżając ten wyrok w zakresie, w jakim Sąd ten oddalił apelację powoda, wnosząc o uchylenie wyroku i jego zmianę przez wydanie wyroku zgodnego z żądaniem apelacji powoda, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi wobec rażącego naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 5 k.c. w zw. z art. 442¹ k.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. Ponadto skarżący wskazał, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania apelacyjnego, ponieważ Sąd Apelacyjny nie rozpoznał w jakimkolwiek stopniu apelacji złożonej osobiście przez powoda.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący nie wykazał, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01 i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Po pierwsze, nie może być skuteczny zabieg, którym posłużył się powód odwołując się we wniosku o przyjęcie skargi do sformułowanych w ramach

podstawy kasacyjnej zarzutów naruszenia art. 5 k.c. w zw. z art. 442¹ k.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. Są to przecież dwa odrębne elementy konstrukcyjne skargi kasacyjnej. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08). Po drugie, Sąd Najwyższy prezentuje konsekwentnie pogląd, że zasady współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych sytuacjach, które przepis ten ma na względzie. Dlatego dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 listopada 1994 r., II CRN 127/94, i z 2 października 2015 r., II CSK 757/14). W konsekwencji stosowanie klauzuli generalnej z art. 5 k.c. pozostaje domeną sądów *meriti*, a Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, mógłby zakwestionować oceny tych sądów, gdyby były rażąco błędne i krzywdzące. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie przedstawił jednak argumentów, które uzasadniałyby ocenę, że Sąd Apelacyjny, odstępując od stosowania art. 5 k.c. przy ocenie zarzutu przedawnienia roszczenia powoda, dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Zdaniem skarżącego, w sprawie zachodzi nieważność postępowania z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd drugiej instancji wniesionej przez powoda osobiście apelacji, co uniemożliwiło mu obronę jego praw. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony swych praw zachodzi jednak wówczas, gdy strona, wbrew swej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania. Ten przejaw nieważności występuje

wtedy, gdy na skutek wadliwości procesowych czynności sądu lub strony przeciwnej strona nie mogła brać i faktycznie nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, a skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych posiedzeniach przed wydaniem wyroku w danej instancji. Ocena, czy doszło do pozbawienia strony możliwości obrony swych praw, dokonywana jest przy tym na podstawie konkretnych okoliczności sprawy (wyroki Sądu Najwyższego: z 10 maja 1974 r., II CR 155/74; z 10 lipca 1974 r., II CR 331/74; z 10 maja 2000 r., III CKN 416/98; z 10 stycznia 2001 r., I CKN 999/98; z 18 października 2001 r., IV CKN 478/00; z 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, i z 27 lutego 2002 r., III CKN 875/99). W sprawie objętej skargą nie może być mowy o pozbawieniu skarżącego możliwości działania, ponieważ uczestniczył on aktywnie w postępowaniu sądowym, będąc reprezentowanym w sprawie przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu. Apelacja wniesiona przez pełnomocnika powoda została rozpoznana przez Sąd drugiej instancji. Wymaga podkreślenia, że w postępowaniu cywilnym strona procesu może wnieść tylko jedną apelację (środek odwoławczy), niezależnie od tego w ilu pismach procesowych zostanie zamieszczona treść tego środka, a także od tego, kto będzie autorem poszczególnych pism – strona, czy jej pełnomocnik. Wniesienie przez powoda osobiście dodatkowego pisma uzupełniającego apelację, zawierającego argumentację, która nie została ujęta w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, nie może w tej sytuacji stanowić podstawy do stwierdzenia nieważności postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, stosownie do art. 102 k.p.c. orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego oraz na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 18 ze zm.), a także § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) – mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 – przyznał adwokat K. P. od Skarbu Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w

(...) kwotę 8100 zł, powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.